

DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİM SEBEPLERİNİN İNCELENMESİ

EVALUATION OF REASONS FOR CHOOSING DENTISTRY AS A CAREER BY DENTAL STUDENTS

¹Çağatay BARUTCİGİL, ^{2*}Hakan ARSLAN, ³Ertuğrul KARATAŞ

¹Yrd. Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi AD, ANTALYA.

²Yrd. Doç. Dr. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti AD, İZMİR.

³Arş. Gör. Dt. Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti AD, ERZURUM.

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki diş hekimliği fakültelerine devam etmekte olan öğrencilerin diş hekimliğini meslek olarak seçme sebeplerini araştırılmasıdır. Bu çalışmaya Atatürk Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültelerine devam eden 183 öğrencinin katılımıyla yapılmıştır. Anket toplamda 18 sorudan ve iki bölümden oluşmaktadır: katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular ve onların kariyer seçim sebeplerinin belirlenmesi için oluşturulmuş sorular. Elli bir (%27,8) öğrencinin diş hekimliğini ilk tercih olarak yaptığı belirlenmiştir. "Diş hekimliğine ilgi duyuyorum" seçeneğini en çok belirtilen tercih sebebi (%29), "diş hekimliğini prestijli bir meslek olarak görme" seçeneği ise (%18) ile en çok belirtilen ikinci tercih sebebi olmuştur. Cinsiyet arasında karşılaştırma yapıldığında tercih sebepleri arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmamıştır. Elde edilen bulgulara göre diş hekimliğini tercih eden öğrencilerin büyük kısmının tercihlerinden memnun oldukları ve seçimlerini en çok diş hekimliğine duydukları ilgi ve mesleğin prestijinin etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği, kariyer seçimi, öğrenci.

Abstract

The aim of this study was to determine the reasons for choosing dentistry as a career in undergraduate dental students in Turkey. 183 undergraduate dental students of all grades at Dentistry Faculties of Ataturk University and Akdeniz University were surveyed. The questionnaire comprised 18 items and two sections: socio-demographic information of participants and questions for determining reasons of their career choice. Fifty-one students (27,8%) had dentistry as a first choice and remainders had others. "The dentistry is very interesting for me" was given a maximum score by 29% of students and "prestige" was given second maximum score by 18%. There were not statistically differences in the motivation between genders. It was concluded that high percentage of students were fairly pleased of their choice and 'dentistry is an interesting career' and 'prestige' were important motivating factors in this group of dental students.

Key words: Dentistry, career choice, student.

Giriş

Mesleki kariyer seçimi oldukça karışık bir süreçtir. Karar verme aşamasında birçok faktörün etkisinin olduğu bilinmektedir. Bunlar arasında seçimi düşünülen meslekle ilgili olarak ilerideki çalışma şartları, finansal karşılıkları, iş güvenliği, sosyal statüsü, kişisel veya manuel yeteneklerin gerekliliği, bilim ve araştırma ile yakınlığı gibi birçok faktör belirtilmiştir. Bunların yanında seçim yapma aşamasına gelmiş genç bireyin içinde bulunduğu ortam, ailesinin sosyo-ekonomik

statüsü, yetişme şekli ve sahip olduğu seçeneklerin fazlalığı da bu süreci etkileyen en önemli sebeplerdendir (1, 2).

Diş hekimliği mesleği, profesyonel sağlık hizmeti veren meslek grupları içerisinde tıp doktorları ile beraber toplumda en saygın yeri almaktadır. Birçok ülkede özellikle gelişmekte olan ülkelerde diş hekimliği eğitimi alabilme fırsatını yakalamak oldukça zordur ve bu eğitimi alabilenler toplumun çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır (3). Diş hekimliğini bir profesyonel kariyer olarak seçme nedenleri şimdiye kadar ülkemizde araştırılmamıştır. Aslında bu konu ile ilgili dünyada yapılmış çalışmaların çoğunluğu Kuzey Amerika (2), Avrupa (4, 5) ve Okyanusya'daki (6) gelişmiş ülkelerde yapılmıştır. ABD'de yapılmış bir çalışmada(2), kendi iş yerini kurabilme ve iş bulabilme fırsatları en önemli sebep olarak gösterilmişken, İrlanda'daki bir çalışmada da

*İletişim Adresi

Dr. Hakan Arslan
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı
Çiğli-İZMİR

Tel: 0 533 9351238

e-mail: dt_hakan82@hotmail.com, hakan.arslan@ikc.edu.tr

yine iş bulma kolaylığı, tek başına çalışabilme, düzenli çalışma saatleri, iyi gelir ve insanlara yardım etme şansına sahip olma diş hekimliğini seçmek için en önemli sebepler olarak bulunmuştur (4). Ayrıca yapılmış olan bu çalışmalarda kariyer tercih sebepleri ile cinsiyet arasındaki ilişki de ortaya konulmaya çalışılmış ve bayan öğrencilerin erkek öğrencilerden farklı olarak çalışma şekli ve ortamlarından çok, insanlara yardım etmeyi ve yardımseverliği göz önünde bulundurdıkları gösterilmiştir (2).

Bu çalışmada da ülkemizde diş hekimliğini mesleki kariyer olarak seçmiş diş hekimliği öğrencilerinin ve ailelerinin sosyo-ekonomik özelliklerini incelemek ve tercih sebeplerinin neler olabileceğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

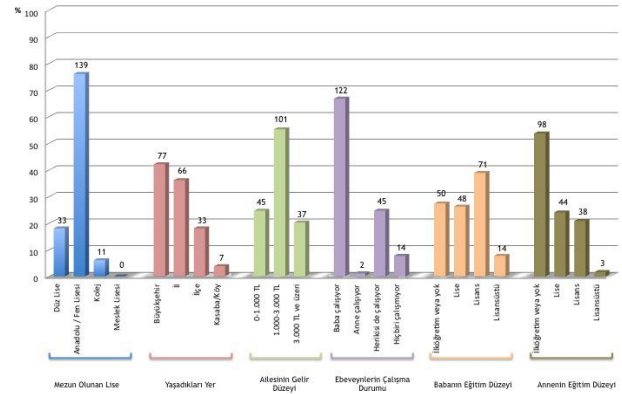
Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ve Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne devam etmekte olan toplam 183 gönüllü öğrenciye 18 sorudan oluşan bir anket ile yapılmıştır. Anket çalışmasına katılan adayların tamamı gönüllü olarak katılmıştır. Literatür taraması sonucunda çalışmada kullanılan anket iki bölümden oluşturuldu. Birinci bölümde sosyo-demografik değişkenlere ilişkin sorular; ikinci bölümde ise öğrencilerin diş hekimliğini meslek olarak seçiminde etkili olan faktörleri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Anket sırasında katılımcıların her bir soruya sadece bir cevap vermeleri ve meslek tercih nedeni bölümünde öncelikli tercihlerini seçmeleri istenmiştir.

Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve istatistiksel analizleri için uygun bir yazılım (IBM SPSS Statistic V.20, Chicago, ABD) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin güven aralıklarının tayini, tanımlayıcı ve frekans analizleri ve veriler arasındaki ilişkilerin tespit edilebilmesi amacıyla ki-kare bağımsızlık testleri yapılmıştır.

Bulgular

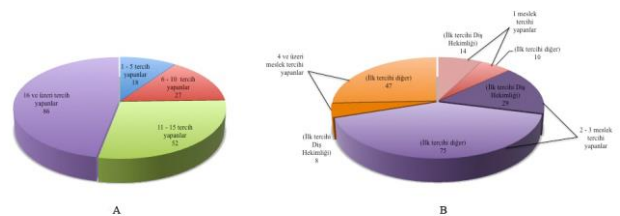
Çalışmaya 17 ile 24 yaş aralığında 6'sı yabancı uyruklu toplam 183 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların 59'unu erkek (%32,2), 124'ünü ise bayan öğrenciler (%67,8) oluşturmaktaydı. 183 katılımcının 49'u birinci sınıf (%26,8), 50'si ikinci sınıf (%27,3), 37'si üçüncü sınıf (%20,2),

34'ü dördüncü sınıf (%18,6) ve 13'ü beşinci sınıf (%7,1) diş hekimliği adaylarından meydana gelmekteydi. Anketin ilk bölümündeki sorulara verilen cevaplar ile oluşturulan grafikte katılımcıların sosyo-ekonomik seviyelerini içeren bilgiler sunulmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Katılımcılara ait sosyo-demografik bilgileri

Ankete katılan öğrencilerinden üniversiteye geçiş sınavında 1 ile 5 arasında tercih yapanların sayısının 18 (%9,8), 6 ile 10 arasında tercih yapanların sayısının 27 (%14,8), 11 ile 15 arasında tercih yapanların sayısının 52 (%28,4) ve 16 ve üzerinde tercih yapanların sayısının 86 (%47) olduğu belirlenmiştir. (Şekil 2A) Yine üniversite geçiş sınavında katılımcılardan 24'ünün (%13,1) 1, 104'ünün (%56,8) 2 veya 3 ve 55'nin ise 4 veya daha fazla meslek tercihi yaptığı ortaya çıkmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplardan elde edilen verilere göre tek meslek tercihi yapanlardan %58,3'ünün diş hekimliğini ilk tercih olarak yaptığı, toplamda ilk tercih olarak diş hekimliği seçenlerin katılımcıların %27,8'ini oluşturduğu ortaya konulmuştur. (Şekil 2B).

Şekil 2: (A) Katılımcıların üniversite geçiş sınavında yaptıkları tercih sayıları, (B) Katılımcıların üniversite geçiş sınavında yaptıkları meslek tercih sayıları ve ilk tercihlerinin oranları

Anket katılımcılarının diş hekimliğini meslek olarak neden seçtiniz sorusuna verdiği

cevaplar ve bu seçimi isteyerek mi yoksa çeşitli sebeplerle istemeden mi yaptıkları sorusuna verdikleri cevaplar ve bu iki bileşen arasındaki istatistiksel analizler Tablo 1’de özetlenmiştir. Elde edilen verilere göre katılımcıların %32,2’si isteyerek, %51,9 kısmen isteyerek ve %15,8’i istemeyerek diş hekimliğini tercih etmişlerdir. Tablo ‘da görüldüğü üzere anket sorularını cevaplayan öğrencilerin diş hekimliğini meslek olarak tercih etmelerinin en önemli nedenleri diş hekimliğine ilgi duyuyor olmaları (%28,9), prestijli bir meslek olduğu düşünceleri (%18) ve ileride iş bulma güçlüğünü yaşamayacaklarını düşünceleri (%16,4) olarak ortaya çıkmıştır. Diş hekimliğine ilgi duyan öğrencilerin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde bu tercihi isteyerek yaptıkları görülmektedir. Aile baskısı ile bu mesleği tercihleri arasına koyanların oranı %9,9, öğretmenleri, arkadaşları veya çevresindeki herhangi birinin tavsiyesi ile seçenlerin oranı %11,9, hastalara/insanlara yardım etme isteği duyduğu için seçenlerin oranı %6, ailesinde diş hekimi olanların oranı %2,2 ve geliri yüksek olduğunu düşündükleri için tercih edenlerin oranı ise %6,6 bulunmuştur. (Tablo 1).

Meslek tercih nedenleri ile ailelerinin gelir seviyeleri, anne ve babanın eğitim durumları ve de çalışma durumları gibi demografi bilgileri arasında istatistiksel analizlerin ardından anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>.01$).

	İsteyerek Seçtim	Kısmen İsteyerek Seçtim	İstemeyerek Seçtim	Toplam
Diş Hekimliğine İlgim Var	37 (%20,2)*	16 (%8,7)	0	53 (%28,9)
Aile Baskısı	0	10 (%5,5)	8 (%4,4)	18 (%9,9)
Öğretmenim / Arkadaşım Önerdi	1 (%0,5)*	16 (%8,7)	5 (%2,7)	22 (%11,9)
Hastalara Yardım Etme İsteği Duyuyorum	4 (%2,2)	4 (%2,2)	3 (%1,6)	11 (%6)
Prestijli Bir Meslek Olduğu İçin	8 (%4,4)	22 (%12)	3 (%1,6)	33 (%18)
Ailemde Diş Hekimi Var	1 (%0,5)	3 (%1,6)	0	4 (%2,2)
Geliri Yüksek Olduğu İçin	2 (%1,1)	5 (%2,7)	5 (%2,7)	12 (%6,6)
İş Bulma Güçlüğü Yaşamayacağım	6 (%3,3)	19 (%10,4)	5 (%2,7)	30 (%16,4)
Toplam	59 (%32,2)	95 (%51,9)	29 (%15,8)	183

(* Chi-Square : 50.844 $p<0.001$)

Tablo 1: Katılımcıların meslek tercihlerinin nedenleri ve seçimlerini isteyerek yapıp yapmadıkları

Cinsiyet ve meslek tercih sebepleri arasındaki bir ilişkinin var olup olmadığına

yönelik yapılan incelemede istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Ancak, erkek öğrencilerin tercih yaparken aile baskısı ve çevresindeki bireylerin etkisinde daha çok kaldığı gözlenmektedir. Bayan katılımcıların ise aile baskısı ve çevresindekilerini önerisi ile tercih yapma nedenlerinin istatistiksel olarak beklenenden daha düşük olduğu; hastalara yardım etme isteğini bayan öğrencilerin daha çok birincil meslek tercih sebebi olarak gösterdikleri bulunmuştur (Tablo 2).

Öğrencilerin tercih yapmadan önce araştırma yapıp yapmadıkları ve memnuniyet dereceleri arasındaki ilişki Tablo 3’de gösterilmiştir. Elde edilen verilere göre ankete katılan öğrencilerin %30,1’inin tercih yapmadan önce herhangi bir araştırma yapmadıkları, geri kalan katılımcıların ise %39,3 oranında bir diş hekimi ile görüşerek bu tercihi yaptıkları belirlenmiştir. Genel olarak diş hekimliğini mesleki kariyer olarak seçmiş olan bu örneklem grubunun, “Memnun musunuz?” sorusuna %9,8 oranına “Çok memnunum”, %47 oranına ise “Memnunum” olarak cevap verdikleri gözlenmiştir.

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Bayan	
Diş Hekimliğine İlgim Var	Count	15	38	53
	Expected Count	17,1	35,9	%29,0
	% within Cinsiyet	%25,4	%30,6	
Aile Baskısı	Count	9	9	18
	Expected Count	5,8	12,2	%9,8
	% within Cinsiyet	%15,3	%7,3	
Öğretmenim/Arkadaşım Önerdi	Count	11	11	22
	Expected Count	7,1	14,9	%12,0
	% within Cinsiyet	%18,6	%8,9	
Hastalara Yardım Etme İsteği Duyuyorum	Count	1	10	11
	Expected Count	3,5	7,5	%6,0
	% within Cinsiyet	%1,7	%8,1	
Prestijli Bir Meslek Olduğu İçin	Count	11	22	33
	Expected Count	10,6	22,4	%18,0
	% within Cinsiyet	%18,6	%17,7	
Ailemde Diş Hekimi Var	Count	1	3	4
	Expected Count	1,3	2,7	%2,2
	% within Cinsiyet	%1,7	%2,4	
Geliri Yüksek Olduğu İçin	Count	4	8	12
	Expected Count	3,9	8,1	%6,6
	% within Cinsiyet	%6,8	%6,5	
İş Bulma Güçlüğü Yaşamayacağım	Count	7	23	30
	Expected Count	9,7	20,3	%16,4
	% within Cinsiyet	%11,9	%18,5	
Toplam		59	124	183

(* Chi-square :10.060 $p=.185$)

Tablo 2: Katılımcıların meslek tercih nedenleri ve katılımcıların cinsiyet ilişkisi

	Çok Memnunun	Memnunun	Orta	Memnun Değilin	Kesinlikle Memnuszum	Toplam
Araştırmadım	4 (%2,2)	25 (%13,7)	17 (%9,3)	3(%1,6)	6 (%3,3)	55 (%30,1)
Gazete/Dergi	1 (%0,5)	8 (%4,4)	3 (%1,6)	1 (%0,5)	2 (%1,1)	15 (%8,2)
ÖSYM Tercih Rehberi	1 (%0,5)	20 (%10,9)	14 (%7,7)	6 (%3,3)	0	41 (%22,4)
Bir Diş Hekimi ile Görüşüm	12 (%6,6)	33 (%18,0)	22 (%12,0)	5 (%2,7)	0	72 (%39,3)
Toplam	18 (%9,8)	86 (%47)	56 (%30,6)	15 (%8,1)	8 (%4,4)	183

(* Chi-Square : 4,785 p=0.203)

Tablo 3: Katılımcılardan tercih yapmadan önce araştırma yapıp yapmadıkları ve sonuçta tercihlerinden memnuniyet dereceleri

Yapılan bir diğer istatistiksel karşılaştırmada ise katılımcıların ilk tercihleri ve seçimlerinden mutlu olup olmadıkları araştırılmıştır (Tablo 4). Bulgulara göre katılımcıların %72,2 oranında diş hekimliğini ilk tercih olarak seçmedikleri buna rağmen ilk tercihleri ne olursa olsun istatistiksel olarak anlamlı şekilde diş hekimliğini sevdikleri ortaya konulmuştur.

	Seviyorum	Sevmiyorum	Toplam
İlk Tercih			
Diş Hekimliği	48 (%26,2)*	3 (%1,6)	51 (%27,8)
Diğer	104 (%56,8)*	28 (%15,4)	132 (%72,2)
Toplam	152 (%83)	31 (%17)	183

(* Chi-Square : 6.144 p<0.05)

Tablo 4: Katılımcıların ilk tercihleri ve diş hekimliğini sevip sevmedikleri

Tartışma

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın amacı, diş hekimliği mesleğini kendilerine kariyer olarak seçmiş genç bireylerin bu seçimi yapma sebeplerini ortaya koymaktır. Farklı coğrafi bölgelerdeki iki diş hekimliği fakültesine devam etmekte olan öğrenciler arasında yapılan bu anket çalışmasına 183 öğrenci katılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bölümünün (%72,2) ilk tercihlerinin diş hekimliği olmadığı ve bu sonucun diğer ülkelerde yapılmış çalışmalarla örtüştüğü gözlenmektedir (7). Al-Bitar ve arkadaşları (7) yaptıkları çalışmada katılımcıların ilk tercihlerinin tıp fakültesi olduğunu ve girdikleri sınavda tıp fakültesine girmeye hak kazanmaya yetecek puanı alamayanların diş hekimliği fakültesini ikinci veya üçüncü sırada tercih ettiklerini

göstermişlerdir. Benzer şekilde Hallissey ve arkadaşları (4) çalışmalarında ilk tercihleri diş hekimliği olmayan gençlerin %66'sının tıp fakültesini öncelikli tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Bu çalışmada ilk tercih olarak diş hekimliğini seçmeyen anket katılımcılarının ilk tercihlerinin ne olduğu araştırılmamıştır. Ancak ülkemizde de sağlık meslek grupları arasında doktorluğun çoğunlukla ilk tercih olduğu bilinmektedir.

Bu çalışmada katılımcıların diş hekimliğini meslek olarak seçme sebeplerinin başında diş hekimliğine duydukları ilgi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara paralel olarak Stewart ve arkadaşlarının (8) İngiltere ve İskoçya'da yaptıkları anket çalışmasında katılımcıların meslek seçiminde ilk sebep olarak diş hekimliğini ilgi çekici bulmaları gösterilmiştir. Ürdün de yapılan çalışmada (7) katılımcıların tercih sebepleri arasındaki "prestij" en çok tercih edilen faktör olmuş ve araştırmacılar bunun sebebinin Ürdün'de ve birçok Arap ülkesinde diş hekimlerinin doktor unvanı alabilmesi ile açıklamışlardır. Bunun aksine diş hekimliğinin prestijli bir meslek olduğunun düşünülmesi meslek tercih sebebi olarak İngiltere'de (1) %6, Danimarka'da(9) %0,9 oranlarında bulunmuş, ABD'de(10) ve Avusturya'da (6) tercih sıralamasının en sonunda yer almıştır. Bu çalışmada da gelişmekte olan bir ülke konumundaki ülkemizde diş hekimliğini "prestijli bir meslek olarak görme" meslek tercih sebebi olarak önemli miktarda (%18) bir oranla tercih sebebi sıralamasında üst sıralarında yer almıştır.

Özgeci (altruistik) tutum yani hastalara/insanlar yardım etme isteği ile diş hekimliğini tercih ettiğini belirten adayların oranı bu çalışmada %6 olarak bulunmuştur. Daha önce yapılmış çalışmalarda, İngiltere'de (11) ve Danimarka'da (9) katılımcıların verdiği cevaplar sonucu "hastalara/insanlar yardım etme isteği" en önemli sebepler arasında belirtilirken, Avusturya'da (6) ikinci en çok seçilen sebep olmuştur. Ayrıca, cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda ise bayan öğrencilerin "insanlara yardım etmeyi" istatistiksel olarak daha fazla sebep olarak gösterdikleri belirtilmiştir (2, 7, 12). Bu çalışmada da istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen bayan öğrencilerin hastalara yardım etme isteği seçeneğini erkek öğrencilere oranla daha çok tercih ettikleri bulunmuştur. Ayrıca, Bernabé ve arkadaşları (12) yaptıkları çalışmada ekonomik

ve profesyonel kariyer sebepleri göz önünde bulundurulduğunda erkek ve bayan birinci sınıf öğrenciler arasında fark olmadığını bildirmişlerdir. Araştırmacılar, meslek seçiminde kendi içinde çalışabilme düşüncesi gibi profesyonel sebepler ile insanlara yardım edebilme fırsatı gibi mesleki sebeplerin öncelikli olarak gösterildiğini, ailesinin baskısı ve arkadaş/öğretmen tavsiyesi gibi kişisel sebepler ile çok para kazanmak istiyorum gibi ekonomik sebeplerin ise en az gösterilen sebepler oldukları belirtmişlerdir. Bu çalışmada da erkek ve bayan öğrenciler arasında fark olmaksızın meslek tercih sebepleri benzer şekillerde sıralanmıştır.

Bu çalışma diş hekimliği mesleğinin tercih edilme sebeplerini araştırmaya yönelik Türkiye’de yapılmış ilk çalışmadır. İleride yapılacak daha geniş kapsamlı ve katılımcı sayısının artırıldığı çalışmalarla bu çalışmanın sonuçları desteklenmelidir. Elde edilen verilerin net olarak yorumlanabilmesi ve Türkiye diş hekimliği öğrencileri popülasyonuna genelleştirilebilmesi için daha fazla fakültenin benzer çalışmalara dahil edilmesi gerekmektedir.

Sonuç

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre Türkiye’de diş hekimliği öğrencilerinin meslek seçim nedenlerinin başında diş hekimliğine duyulan ilgi, prestijli bir meslek olduğunun düşünülmesi ve iş bulma gücünü yaşanılmayacağına inanılması gelmektedir. Diş hekimliği fakültesine devam etmekte olan öğrencilerin önemli bir kısmının yaptıkları tercihten memnun oldukları ve aday oldukları mesleklerini sevdikleri gösterilmiştir.

Kaynaklar

1. Crossley ML, Mubarik A. A comparative investigation of dental and medical student's motivation towards career choice. *British dental journal* 2002; 471-473.
2. Scarbecz M, Ross JA. Gender differences in first-year dental students' motivation to attend dental school. *Journal of dental education* 2002; 952-961.
3. Zadik D, Gilad R, Peretz B. Choice of dentistry as a career and perception of the profession. *Journal of dental education* 1997; 813-816.
4. Hallissey J, Hannigan A, Ray N. Reasons for choosing dentistry as a career – a survey of dental students attending a dental school in Ireland during 1998–99. *European Journal of Dental Education* 2000; 77-81.
5. Whittaker DK. Reasons for Choice of Dentistry as a Career in Applicants to a British Dental School. *British dental journal* 1984; 23-25.
6. Gietzelt D. Social profile of first-year dentistry students at the University of Sydney. *Australian dental journal* 1997; 259-266.
7. Al-Bitar ZB, Sonbol HN, Al-Omari IK. Reasons for choosing dentistry as a career by Arab dental students. *European Journal of Dental Education* 2008; 247-251.
8. Stewart FM, Drummond JR, Carson L, Hoad Reddick G. The future of the profession--a survey of dental school applicants. *British dental journal* 2004; 569-573; quiz 577.
9. Vigild M, Schwarz E. Characteristics and study motivation of Danish dental students in a longitudinal perspective. *European journal of dental education : official journal of the Association for Dental Education in Europe* 2001; 127-133.
10. Rice CD, Glaros AG, Shouman R, Hlavacek M. Career choice and occupational perception in accelerated option and traditional dental students. *Journal of dental education* 1999; 354-358.
11. Morris S. What kind of people want to become dentists? General Dental Council Recruitment Working Party survey of first year undergraduate dental students. *British dental journal* 1992; 143-144.
12. Bernabe E, Icaza JL, Delgado-Angulo EK. Reasons for choosing dentistry as a career: a study involving male and female first-year students in Peru. *European journal of dental education : official journal of the Association for Dental Education in Europe* 2006; 236-241.